

M Kamil ÖZER

Istanbul Gedik Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Spor Yoluyla Gelişim / Development Through Sport

Spor, katılımcılara ve seyircilere eğlence sağlarken fiziksel becerileri geliştirmeyi, kullanmayı ve sürdürmeyi amaçlayan, genellikle rekabetçi fiziksel aktivite formlarıdır. Spor faaliyetlerinin tarihi, insanlık tarihi kadar eskidir. Fiziksel sağlık, insanın evriminde önemli bir rol oynadı. Örneğin, avcılık, fiziksel uygunluk ve iyi takım çalışması gerektirir. Avcılar için bu nitelikler daha çok ve daha iyi yemek anlamına geliyordu; ayrıca hayatta kalma mücadelesinde daha şanslı olmak anlamına geliyordu. Fiziksel uygunluk, zihinsel ve sosyal özellikleri, grupları ve kabileleri diğer saldırgan davetsiz misafir gruplarından başarıyla koruma şansını artırıyordu. Bu yüzden ilk sporcuların avcılar ve askerler olduklarını söyleyebiliriz.

Uygurlikların çoğunda, koşular, boks, güreş, at yarışları, cirit, disk ve gülle atma, okçuluk, yüzme, dans gibi temel spor aktiviteleri yer almaktadır. Günümüzde temel spor dallarına birçok yeni branş eklenmektedir. Eklenen her yeni spor dalının gelişen teknolojinin etkisi altında olduğu da görülmektedir. Bu yüzden tarih öncesi zamanlardan günümüze sporların gelişimi, endüstri, teknoloji ve iletişimdeki gelişim ile paralellik göstermektedir.

Spor, bir bakımdan toplumların güvenilir aynalarıdır. Spor; kurallara uymayı, dayanışma ve paylaşmayı, adil olmayı, kazananı kutlayabilmeyi öğreten, amaca yönelik tutkulu çalışma disiplini ve özgüven kazandıran çok önemli bireysel ve toplumsal değerlere sahip bir olgudur. Spor ayrıca her büyüklükteki sosyal birimlerdeki sosyal ve kültürel değişimlerin algılayıcısı olarak da hareket eder. Spor, modern toplumlarda yaşam tarzlarına sıkı sıkıya bağlıdır.

Spor etkinlikleri, bireyler ve toplumlar için birleştirici ve güçlü sosyalleşme unsurları olarak kabul görmektedir. Spor ayrıca sosyal ve kültürel kimlikler ve ulusal kimliklerin inşasını da destekleyebilir.

Spor, tarihsel olarak, gerek yarışma sporu gerek fiziksel aktivite veya oyun biçiminde olsun, tüm toplumlarda önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca Birleşmiş Milletler sistemi içinde ülkeler arasında doğal bir ortaklık sunmaktadır.

Günümüzde spor, sivil toplum örgütleri, hükümetler, kalkınma ajansları gibi insancıl kalkınma ve barışı geliştirme çabalarında giderek daha fazla tanınan, düşük maliyetli ve etkili bir araç olarak kullanılıyor.

Spor, artık herhangi bir toplumda lüks bir etkinlik olarak nitelendirilemez, ancak özellikle gelişmekte olan ülkelerde önemli bir yatırımdır. Farklı coğrafi, kültürel ve siyasi bağlamlarda toplumsal bütünleşmeyi ve ekonomik kalkınmayı yönlendiren önemli araçlardan biri haline gelmiştir.

Spor, toplumsal bağları ve ağırları güçlendirmek, barış, kardeşlik, dayanışma, şiddet içermeyen, hoşgörü ve adalet ideallerini geliştirmek için güçlü bir araçtır. Gelişme perspektifinde, odak elit spor değil her zaman kitle sporudur.

Spor, mülteciler, çocuk yaşta askerler, felaketzedeler, yoksullar, engelliler, ırkçılık, ayrımcılık mağdurları, AIDS gibi hastalıklar da dâhil olmak üzere özel gereksinimli bireylere ulaşmak için kullanılmaktadır.

Sporun olumlu potansiyeli otomatik olarak gelişmez. İlgili sosyal ve kültürel ilişkilere göre uyarlanmış profesyonel ve toplumsal açıdan sorumlu bir müdahale gerektirir.

Spor etkinlikleri, bazen şiddet, yolsuzluk, ayrımcılık, holiganizm, aşırı milliyetçilik, doping ve dolandırıcılık gibi olumsuz yan etkilere de neden olabilir.

Sporu pozitif potansiyeli tam olarak açığa çıkarmak için, spor etkinliklerinin etkin şekilde izlenmesi ve yönlendirilmesi üzerinde özenle durulması gerekir.

Diğer tüm kuruluşların yanı sıra üniversitelerin de gereksinimi olan bireylere ulaşarak onlara dokunmaları gereği açıktır.

Üniversitemiz Spor Bilimleri Fakültesinde 5 yıldır sürdürülen “Aktifim Toplumun İçindeyim” bütünleşik fiziksel aktivite merkezi projesi, mülteci çocuklarla akranlarının kaynaştırılmasını amaçlayan futbol kardeşliği projesi, kadın ve spor konulu çalışmalar, üniversitemizde kadın girişimciliği ile Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Uygulama ve Araştırma Merkezlerimizin faaliyetlerinin toplumda gereksinimi olan birey ve gruplara dokunmakta olduğunu belirtmekten mutlu oluyorum.